

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย

The Effect of Children as Researchers on Young Children's Communication Ability

มาลัย สัมผัส (Malai Sungmeesang)¹ สิริมา ภิญโญนันตพงษ์ (Sirima Pinyoanuntapong)²บุญเชิด ภิญโญนันตพงษ์ (Boonachird Pinyoanuntapong)³

บทคัดย่อ

การศึกษาวิจัยครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายสำคัญ เพื่อศึกษาระดับและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 5 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้นอนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดยานนาวา สำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน ได้มาด้วยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม 1 ห้องเรียนจากจำนวนทั้งหมด 2 ห้องเรียน ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นระยะเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 45 นาที รวมทั้งสิ้น 32 ครั้ง เครื่องมือที่ใช้ คือแผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยและแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย มีความเชื่อมั่นเท่ากับ .85 ใช้แบบแผนการวิจัยแบบ One – Group Pretest – Posttest Design สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูล คือ t-test แบบ Dependent Samples และขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) ผลการศึกษพบว่า หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารสูงขึ้น ทั้งโดยรวม ($\bar{X} = 37.60$) และรายด้านคือ ด้านความเข้าใจภาษา ($\bar{X} = 15.45$) ด้านการสื่อสารเป็นประโยค ($\bar{X} = 13.30$) ด้านการสนทนาโต้ตอบ ($\bar{X} = 8.85$) อยู่ในระดับดี โดยทุกด้านและโดยรวมสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t=6.15-12.28$) และมีขนาดส่งผลต่อความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยทั้งรายด้านและโดยรวมในระดับมาก เรียงตามลำดับคือ ด้านการสื่อสารเป็นประโยค ($d=1.82$) ด้านการสนทนาโต้ตอบ ($d=1.61$) และด้านความเข้าใจภาษา ($d=1.37$) และโดยรวม ($d=1.60$)

คำสำคัญ เด็กปฐมวัย การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความสามารถในการสื่อสาร

¹ นักศึกษาหลักสูตรการศึกษามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ malaiss123@gmail.com² รองศาสตราจารย์ ประจำสาขาวิชา การศึกษาปฐมวัย มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ sspinpong@hotmail.com³ รองศาสตราจารย์ ผู้อำนวยการสำนักวิจัย มหาวิทยาลัยเกษมบัณฑิต bpinpong@hotmail.com

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

Abstract

The main purposes of this research were to study and compare the communication ability of preschool children before and after the use of children as researchers learning. The sample used in the study was 20 preschool boys and girls, with 5-6 years of age, who were studying in the second year of kindergarten in second semester of 2015 academic year at Wat Yannawa School under Sathorn District Office, Bangkok Metropolitan Administration. The sample was selected by using purposive sampling from one of the two classrooms. The experiment with the use of children as researchers learning was carried out 32 times within the period of 8 weeks - 4 days per week and 45 minutes per day. The tools used were lesson plans of children as researchers learning and a test of communication ability of preschool children with the reliability of .85. The research followed one group pretest-posttest design and the data were statistically analyzed by using dependent samples t-test and Cohen's d effect size. The research findings revealed that, after the use of children as researchers learning, the means of communication ability of preschool children were higher both in general ($\bar{X}=37.60$) and in the individual areas of language understanding ($\bar{X}=15.45$), sentence communication ($\bar{X}=13.30$), and conversation ($\bar{X}=8.85$) which were at the good level. The means in all individual areas and in general were increasingly changed with statistical significance at the level of $P<.01$ ($t=6.15-12.28$). The effect sizes on communication ability of the preschool students were at the high level in the individual areas of sentence communication ($d=1.82$), conversation ($d=1.61$), language understanding ($d=1.37$), and in general ($d=1.60$).

Keywords: Young children, Children as researchers, Communication ability

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

บทนำ

การศึกษาระดับปฐมวัยเป็นการพัฒนาเด็กตั้งแต่แรกเกิดถึง 5 ปี บนพื้นฐานการอบรมเลี้ยงดูและการส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ที่ตอบสนองต่อธรรมชาติและพัฒนากายของเด็กแต่ละคน ตามศักยภาพภายใต้บริบทสังคม – วัฒนธรรมที่ได้อาศัยอยู่ ด้วยความรัก ความเอื้ออาทร และความเข้าใจของทุกคนเพื่อสร้างรากฐานคุณภาพชีวิตให้เด็กพัฒนาไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์เกิดคุณค่าต่อตนเองและสังคม (กระทรวงศึกษาธิการ. 2546; 3) สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ได้กล่าวเกี่ยวกับความหมายของคำว่าเด็กปฐมวัยหมายถึงวัยเด็กตอนต้น ดังนั้นการจัดการศึกษาปฐมวัยหมายถึงกระบวนการในการจัดการศึกษาเพื่อส่งเสริมและพัฒนาเด็กที่อยู่ในวัยเด็กตอนต้นซึ่งครอบคลุมตั้งแต่วัยทารกจนถึงอายุหกปี เพื่อให้เด็กได้มีความเจริญงอกงามตามธรรมชาติซึ่งนักปราชญ์ นักจิตวิทยา และนักการศึกษาต่างตระหนักและเห็นตรงกันว่าเด็กปฐมวัยเป็นวัยที่มีความเฉพาะและมีความสำคัญอย่างยิ่งควรได้รับการอบรมเลี้ยงดู การดูแลเอาใจใส่และควรได้รับการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับธรรมชาติและความต้องการของเด็กในวัยนี้ซึ่งจะต้องจัดการศึกษาให้มีความเฉพาะเหมาะสมและมีความแตกต่างจากการศึกษาระดับอื่นๆ (2550: 1)

การสื่อสารมีความสำคัญต่อมนุษย์ เนื่องจากต้องติดต่อสัมพันธ์และอยู่ร่วมกันของบุคคลในสังคมโดยมีการแลกเปลี่ยนความรู้สึกนึกคิดและสร้างความเข้าใจระหว่างกัน (จิตตินันท์ เดชะคุปต์. 2547-2548: 40) ความสามารถในการสื่อสารเป็นสิ่งจำเป็นต้องเรียนรู้และฝึกฝนการใช้ภาษาอันเป็นหัวใจสำคัญในการสื่อสารของมนุษย์ ซึ่งการพูดถือเป็นการแสดงออกทางภาษาด้านหนึ่งที่รวมประสบการณ์ด้านต่างๆของเด็กเข้าด้วยกัน ได้แก่ ความรู้สึก ความคิด การรับรู้และความเข้าใจ (นภเนตร ธรรมบวร. 2544: 21) กุลยา ตันติผลาชีวะ (2547: 132) กล่าวว่าเด็กเรียนรู้ภาษาตามลำดับขั้นพัฒนาการ เริ่มจากความคุ้นเคยจากการได้ยินได้ฟัง การพูดคุยนทนาทำให้ทักษะทางภาษาเจริญงอกงาม ใช้งานง่าย ๆ ซึ่งเด็กในช่วงอายุ 2-7 ปี เป็นระยะของการเชื่อมโยงความสัมพันธ์ของคำ สะสมการเรียนรู้คำมากขึ้น เด็กปฐมวัยจำเป็นต้องได้รับการส่งเสริมพัฒนาการทางภาษาเพราะภาษาเป็นเครื่องมือที่มนุษย์ใช้ในการติดต่อสื่อสารระหว่างกันการอยู่ร่วมกันในสังคมจำเป็นต้องใช้ภาษาเพื่อสื่อความหมายซึ่งกันและกัน แลกเปลี่ยนหรือถ่ายทอดความคิดเห็นความรู้สึก เจตคติ ตลอดจน ประสบการณ์ให้ผู้อื่นเข้าใจ เด็กที่มีความพร้อมทางภาษาจะสามารถสื่อสารความต้องการและสร้างความสัมพันธ์กับผู้อื่นได้ สามารถฟังเสียง ฟังเรื่องจากนิทานพูด และใช้คำต่างๆได้ชัดขึ้น ใช้สายตาอ่านภาพต่างๆ และจินตนาการเล่าเรื่องได้ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2546: 28) ซึ่งเป้าหมายในการจัดประสบการณ์ทางภาษาเพื่อการสื่อสารก็คือการช่วยให้เด็กได้พัฒนาความสามารถในการสื่อสารโดยอาศัยการพูด การฟัง และการใช้สายตาเพื่อแสดงความคิดเห็นหรือความรู้สึกของเขา (นิตยา ประพุดติกิจ. 2539: 161)

การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นรูปแบบการสอนที่ สิริมา ภิญโญนนตพงษ์ ได้พัฒนาขึ้นในโครงการพัฒนาเด็กนักวิจัยและประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ (สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. 2547) ซึ่งเป็นรูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ เรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยความหมายถึงการให้ปัญหาทำให้เกิดปัญหา แก้ปัญหา ผู้เรียนได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้าแสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจอย่างรู้ยาก

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

เห็นและความถนัดของตน ในการเรียนรู้และสร้างองค์ความรู้พร้อมค้นพบสิ่งใหม่ๆซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาอย่างไร มากน้อยเพียงใด จากแหล่งใด มีวิธีการอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูลสรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานที่ได้จากการเรียนรู้และนำเสนอผลงาน รวมทั้งนำความรู้ที่ได้ไปสืบค้นและแสวงหาความรู้ต่อไปนับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปตามธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ที่เชื่อถือได้ เกิดการเรียนรู้ อย่างมีลำดับขั้นตอน นอกจากนี้การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยยังเป็นการส่งเสริมและพัฒนาให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสาร เด็กได้กล้าแสดงออก กล้าคิด กล้าใช้ภาษาในการโต้ตอบสื่อสาร กล้าสนทนาซักถาม การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีลำดับขั้นตอนคือ ขั้นที่ 1 ขั้นทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อที่น่าสนใจ ครูเป็นผู้วางแผนจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยงบูรณาการประสบการณ์สาระการเรียนรู้ เด็กได้แสดงออกในการแสดงความคิดเห็น การซักถามพูดคุย ในการเลือกเรื่องที่ตนเองสนใจซึ่งเป็นการส่งเสริมพัฒนาการด้านการสื่อสารของเด็ก ขั้นที่ 2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้เป็นการส่งเสริมเด็กปฐมวัยอย่างหนึ่งในการค้นหาคำตอบด้วยตนเอง ได้มีโอกาสสื่อสารซักถามกันอย่างอิสระเป็นตัวของตัวเองในการศึกษาหาคำตอบตามความต้องการและความถนัด เด็กจึงเกิดความสามารถในการทางการสื่อสารได้มากที่สุดในช่วงนี้ ขั้นที่ 3 ขั้นประเมินผล เด็กจะนำเสนอผลงานโดยการเล่าผลงานของตนเองและเล่าเรื่องราวเกี่ยวกับประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้ไปเรียนมา บรรยากาศที่ก่อให้เกิดการสื่อสาร เช่นการยอมรับและการกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็นอย่างอิสระ ไม่ว่าจะเป็นการอธิบาย การซักถาม เด็กมีอิสระในการสื่อสาร การสื่อสารเป็นเรื่องราว การสื่อสารเกี่ยวกับประสบการณ์ที่ได้เรียนรู้มา

ด้วยเหตุผลที่กล่าวมานั้น ทำให้ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาผลการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย เนื่องจากการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เป็นการผสมผสานวิธีการสอนโดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้เรื่องต่างๆที่ตนเองสนใจและได้ลงมือปฏิบัติโดยการค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเองและถ่ายทอดให้ผู้อื่นทราบด้วยการสื่อสารพร้อมทั้งสามารถเล่าเป็นเรื่องราวต่างๆได้ชัดเจนมากขึ้น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้มุ่งที่จะศึกษาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย โดยมีจุดมุ่งหมายเฉพาะดังนี้

1. เพื่อศึกษาระดับความสามารถในการสื่อสารโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของเด็กปฐมวัย
2. เพื่อเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยของเด็กปฐมวัย

กรอบแนวคิดในการวิจัย

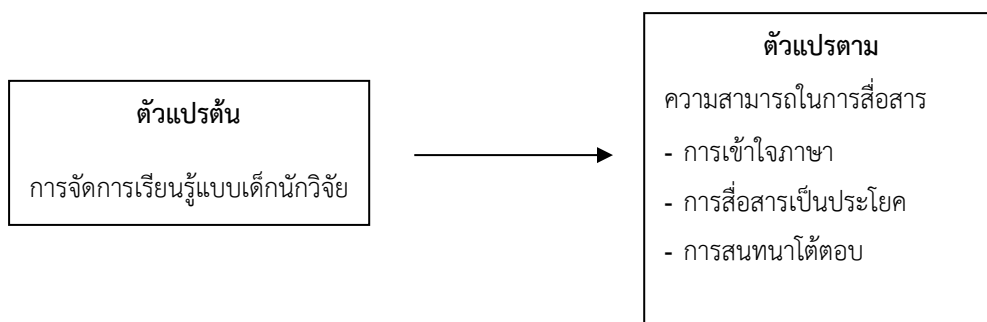
การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as Researchers) ตามแนวความคิดของ สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2545) เป็นการจัดการเรียนรู้ที่เน้นเด็กเป็นสำคัญโดยผสมผสานวิธีการสอนของครูและการเรียนรู้ของเด็ก ให้เด็กลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ค้นพบความจริงตามความสนใจอยากรู้ อยากเห็นและตามความ

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ถนัดของตน ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาผลของการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีต่อความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ดังแสดงในภาพที่ 1

ภาพประกอบ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบกึ่งทดลอง (Quasi Experimental Design) ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองโดยอาศัยการทดลองกลุ่มเดียว วัดผลก่อนและหลังการทดลองตามแบบแผนการวิจัยแบบ One – group Pretest – Posttest Design (สิริมา ภิญโญอนันตพงษ์, 2550, น.15) และขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) (บุญเชิด ภิญโญอนันตพงษ์, 2557, น.138) ทำการศึกษากับกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้คือ เด็กปฐมวัย ชาย - หญิง อายุ 5 – 6 ที่กำลังศึกษาอยู่ชั้น อนุบาลปีที่ 2 ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 โรงเรียนวัดยานนาวา สำนักงานเขตสาทร กรุงเทพมหานคร จำนวน 20 คน โดยวิธีการสุ่มแบบแบ่งกลุ่ม 1 ห้องเรียนจากจำนวนทั้งหมด 2 ห้องเรียน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วย

1.) แผนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยซึ่งเป็นรูปแบบการเรียนการสอนที่พัฒนาโดยสิริมา ภิญโญอนันตพงษ์ (2545) ในการวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแผนการสอนทั้งหมด 32 แผนใช้สอน 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วัน วันละ 45 นาที ขั้นตอนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย **ขั้นที่ 1** ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อที่น่าสนใจ หมายถึงในขั้นนี้ครูให้เด็กได้ทบทวนความรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม ให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนาซักถาม เลือกหัวข้อเรื่อง โดยยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ เรื่องที่เด็กสนใจ ใกล้ตัวเด็ก ในการเลือกหัวข้อเรื่องการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้วางแผน และร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยง บูรณาการ ประสบการณ์ สารการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ให้ความสัมพันธ์กลมกลืน เพื่อให้เด็กเกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง เช่น ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตภายในบริเวณโรงเรียน “เด็กๆ มองดูรอบๆ โรงเรียนเราซิว่าเด็กๆ เห็นสิ่งมีชีวิตอะไรบ้าง” คำตอบของเด็กๆ ที่ได้มาคือ คน ต้นไม้ ผีเสื้อ แมลงปอ หอยทาก ผัก หมา แมว นก เป็นต้น หลังจากนั้นครูก็จึงใจให้เด็กสนทนา ได้ตอบเกี่ยวกับหัวเรื่อง ที่พูดออกมาและเลือกหัวข้อที่เด็กสนใจและอยากศึกษามากที่สุด คือเรื่องผีเสื้อ เด็กๆ ได้เข้าใจในภาษาคือคำศัพท์เกี่ยวกับผีเสื้อ ชื่อเรื่องที่ตนเองสนใจ จากนั้นก็สื่อสารออกมาเป็นประโยคและสนทนาโต้ตอบ โดยการกล่าวแสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม **ขั้นที่ 2** เด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง การจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ ค้นพบด้วยตนเอง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

โดยมีกระบวนการดังนี้ ครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็กทั้งในโรงเรียน รวมทั้งบริเวณวัดก่อนที่จะพาเด็กไปศึกษา ครูต้องสำรวจแหล่งเรียนรู้ก่อนเพื่อเตรียมตัวจากนั้นพาเด็กศึกษาแหล่งเรียนรู้ ให้เด็กเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้โดยเลือกหัวข้อที่จะศึกษาครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็กซึ่งสอดคล้องกับ นกนตโร ธรรมบวร (2544, น.139) กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดกิจกรรมด้านภาษา คือ ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูด การเขียน และเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุย อภิปราย วาดรูป และเล่าเรื่องสิ่งต่างๆที่ตนสนใจ นอกจากนี้ กรมวิชาการ, (2540, น.36-37) กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการสื่อสารของเด็กปฐมวัยอีกข้อหนึ่งว่าการศึกษานอกสถานที่เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่งด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษารอบบริเวณโรงเรียน รอบบริเวณวัด หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่เด็ก ในขั้นนี้เด็กจะได้พูดคำศัพท์ต่างๆเข้าใจในภาษา เด็กเดินผ่านตรงไหนเห็นอะไรก็จะพูดสื่อสาร พูดคุย สนทนา การศึกษาค้นคว้าความรู้จากหนังสือ เช่น หนังสือสารานุกรมเยาวชน เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีจากภาพในหนังสือ เด็กๆได้พูดคุย ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเป็นภาษาและการสนทนาโต้ตอบพร้อมทั้งทำแผนที่ความคิด ให้เด็กศึกษาค้นคว้า ชัดเขียน จดบันทึกเรื่องที่เรียนรู้ สนทนา ซักถาม พูดคุยสื่อสาร จัดกิจกรรมให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และให้เด็กสรุป จัดทำผลงานความรู้และให้เด็กนำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่ **ขั้นที่ 3** การประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนที่ครูใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจดบันทึก เพื่อทำการประเมินพัฒนาการทักษะการเรียนรู้และผลงานของเด็กโดยใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลายเพื่อประเมินความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ความเข้าใจภาษา การสร้างประโยค การสนทนาโต้ตอบ ในแต่ละขั้นตอนเด็กนักวิจัยจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พัฒนาการสิ่งที่เด็กจะเรียนรู้ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การสนทนา การค้นคว้า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้การสื่อสารมีการสนทนาโต้ตอบขณะทำกิจกรรมโดยบูรณาการการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในกิจวัตรประจำวัน

2.) แบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ด้านการเข้าใจภาษา จำนวน 10 ข้อ การสื่อสารเป็นประโยคจำนวน 8 ข้อและการสนทนาโต้ตอบจำนวน 6 ข้อ ให้คะแนน 0-1-2 หากความเที่ยงตรงของแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารผู้เชี่ยวชาญลงความเห็นและให้คะแนนแบบทดสอบ แล้วนำคะแนนที่ได้มาหาค่าดัชนีความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับจุดประสงค์ ซึ่งต้องมีค่า IOC มากกว่าหรือเท่ากับ 0.5 (บุญเชิด ภิณโณนันทพงษ์, 2548, น.1) ซึ่งพบว่าแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย มีค่า IOC อยู่ระหว่าง 0.6 – 1.0 และปรับแก้ไขแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยตามคำแนะนำของผู้เชี่ยวชาญ 2 ใน 3 ท่านให้เหมาะสม โดยพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญในการศึกษาวิจัยครั้งนี้พบว่า ผู้เชี่ยวชาญทั้ง 3 ท่านมีความเห็นสอดคล้องกัน หากค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย คำนวณจากสูตรสัมประสิทธิ์อัลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha) (บุญเชิด ภิณโณนันทพงษ์, 2557, น.101) ได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับ .85 ผู้วิจัยได้ดำเนินการทดลองในภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2558 เป็นเวลา 8 สัปดาห์ สัปดาห์ละ 4 วันได้แก่วันจันทร์ อังคาร พุธ พฤหัสบดี วันละ 45 นาที รวม 32 ครั้ง โดยนำแบบทดสอบวัดความสามารถทางด้านการสื่อสารที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นมามาทดสอบก่อน (Pretest) การทดลองกับกลุ่มตัวอย่าง ให้คะแนนตามเกณฑ์และเก็บคะแนนไว้เป็นหลักฐาน หลังจากนั้นเริ่มดำเนินการทดลองกับกลุ่มตัวอย่างเมื่อทดลองจนครบ 8 สัปดาห์แล้วจึงทำการวัดทดสอบความสามารถทางการสื่อสาร(Posttest) หลังการทดลองซึ่งใช้

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

แบบวัดชุดเดียวกันกับที่ใช้ทดสอบครั้งก่อนการทดลอง แล้วนำมาตรวจให้คะแนนตามกฎเกณฑ์ที่กำหนดไว้ นำข้อมูลมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการทางสถิติเพื่อทดสอบสมมติฐาน

ผลการวิจัย

ผู้วิจัยได้นำคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถทางการสื่อสารของเด็กปฐมวัยในกลุ่มตัวอย่างแยกเป็นรายด้านคือด้านการเข้าใจภาษา จำนวน 10 ข้อ ด้านการสื่อสารเป็นประโยค จำนวน 8 ข้อ และด้านการสนทนาโต้ตอบ จำนวน 6 ข้อ และคะแนนโดยรวมที่ได้จากการทดสอบวัดก่อนและหลังการจัดกิจกรรม มาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน และเปรียบเทียบ โดยใช้ Dependent Samples t-test ทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ และในกรณีที่พบว่าค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติจะคำนวณค่าขนาดส่งผล (Effect Size) โดยใช้สูตรขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) (บุญเชิด ภิญญอนันต์พงศ์, 2557, น.138)

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 ระดับความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยรายข้อ รายด้าน และโดยรวม ก่อนและหลังที่ได้รับการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย พบว่าระดับคะแนนทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย คะแนนการทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 24.50 และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารโดยรวมอยู่ในระดับดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 37.60 ค่าเฉลี่ยโดยรวมสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเท่ากับ 13.10 ส่วนรายด้านทุกด้านสูงขึ้นทั้ง 3 ด้านดังนี้

1. ด้านการเข้าใจภาษา ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความสามารถในการสื่อสารด้านการเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 10.95 และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารอยู่ในระดับ ดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 15.45 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยด้านการเข้าใจภาษาสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเท่ากับ 4.50

2. ด้านการสื่อสารเป็นประโยค ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความสามารถในการสื่อสารด้านการสื่อสารเป็นประโยคของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 8.85 และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารอยู่ในระดับ ดี มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 13.30 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยด้านการสื่อสารเป็นประโยคสูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเท่ากับ 4.45

3. ด้านการสนทนาโต้ตอบ ก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย ความสามารถในการสื่อสารด้านการสนทนาโต้ตอบของเด็กปฐมวัยอยู่ในระดับ ปานกลาง มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.70 และหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารอยู่ในระดับ ดี มีค่าเฉลี่ยคะแนน 8.85 ซึ่งมีค่าเฉลี่ยด้านการสนทนาโต้ตอบ สูงกว่าก่อนการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเท่ากับ 4.15

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ตารางที่ 1 คะแนนความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยโดยรวมและรายด้านที่ได้จากการทดสอบเด็กก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความสามารถทางด้านการสื่อสาร	N	K	ก่อน				หลัง				สูงขึ้น
			$\bar{X}$	SD	SEM	ระดับ	$\bar{X}$	SD	SEM	ระดับ	
ด้านที่ 1 การเข้าใจภาษา	20	20	10.95	6.62	1.48	ปานกลาง	15.45	4.47	1.00	ดี	4.50
ด้านที่ 2 การสื่อสารเป็นประโยค	20	16	8.85	2.90	.65	ปานกลาง	13.30	2.90	.64	ดี	4.45
ด้านที่ 3 การสนทนาโต้ตอบ	20	12	4.70	3.86	.86	ปานกลาง	8.85	2.60	.58	ดี	4.15
โดยรวม	20	48	24.50	9.77	2.18	ปานกลาง	37.60	8.54	1.91	ดี	13.10

สรุปได้ว่าการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทำให้เด็กมีความสามารถทางด้านการสื่อสารสูงขึ้นทั้ง 3 ด้าน โดยความสามารถทางด้านการเข้าใจภาษามีค่าเฉลี่ยมากที่สุดคือสูงขึ้นเท่ากับ 4.50 รองลงมาคือด้านการสื่อสารเป็นประโยคสูงขึ้นเท่ากับ 4.45 และด้านการสนทนาโต้ตอบสูงขึ้นเท่ากับ 4.15 ตามลำดับ

ผลการศึกษาตามวัตถุประสงค์ข้อที่ 2 เปรียบเทียบคะแนนความสามารถในการสื่อสารรายด้านและโดยรวมของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยการวิเคราะห์ข้อมูลส่วนนี้ ผู้วิจัยได้นำคะแนนความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแยกรายด้านและโดยรวมทั้งหมดมาวิเคราะห์เปรียบเทียบและทดสอบความแตกต่างเฉลี่ย โดยใช้ t-test ทดสอบค่านัยสำคัญทางสถิติ และในกรณีที่พบว่าค่า t มีนัยสำคัญทางสถิติจะคำนวณค่าขนาดส่งผล (Effect Size) โดยใช้สูตรขนาดส่งผลของโคเฮน (Cohen's d) พบว่าหลังจากการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยแล้วเด็กมีความสามารถในการสื่อสารสูงขึ้นทุกด้าน โดยมีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 13.10 มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t = 12.28$) และมีคะแนนความสามารถในการสื่อสารรายด้านทุกด้านสูงขึ้นดังนี้

1. ด้านความเข้าใจภาษา ก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยความสามารถด้านความเข้าใจภาษาของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 10.95 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 15.45 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเด็กมีความสามารถในการสื่อสารด้านความเข้าใจภาษา มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 4.50 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t = 6.15$) แสดงว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถด้านความเข้าใจภาษาสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2. ด้านการสื่อสารเป็นประโยค ก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยความสามารถด้านการสื่อสารเป็นประโยคของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 8.85 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 13.30 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเด็กมีความสามารถในการสื่อสารด้านการสื่อสารเป็นประโยค มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 4.45 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างน้อยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t = 8.16$)

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

แสดงว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารเป็นประโยชน์สูงขึ้น อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ด้านการสนทนาโต้ตอบ ก่อนการได้รับการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยความสามารถด้านการสนทนาโต้ตอบ ของเด็กปฐมวัย มีค่าเฉลี่ยคะแนนเท่ากับ 4.70 หลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีค่าเฉลี่ยคะแนน 8.85 เมื่อนำมาเปรียบเทียบความแตกต่างของคะแนนเด็กมีความสามารถในการสื่อสารด้านการสื่อสารเป็นประโยชน์ มีผลต่างเฉลี่ยเท่ากับ 4.15 มีค่าเฉลี่ยเพิ่มขึ้นอย่างนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ($t = 7.24$) แสดงว่าหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสนทนาโต้ตอบสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .0

ตารางที่ 2 ผลการเปรียบเทียบความแตกต่างคะแนนความสามารถทางด้านการสื่อสารรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย

ความสามารถทางการสื่อสาร	N	ก่อน		หลัง		$\bar{D}$	$S_{\bar{D}}$	t	df	sig	Cohen's d	ขนาดส่งผล
		$\bar{X}$	SD	$\bar{X}$	SD							
ด้านที่ 1 การเข้าใจภาษา	20	10.95	6.62	15.45	4.47	4.50	.73	6.15**	19	.00	1.37	มาก
ด้านที่ 2 การสื่อสารเป็นประโยชน์	20	8.85	2.90	13.30	2.90	4.45	.54	8.16**	19	.00	1.82	มาก
ด้านที่ 3 การสนทนาโต้ตอบ	20	4.70	3.86	8.85	2.60	4.15	.57	7.24**	19	.00	1.61	มาก
โดยรวม	20	24.50	9.77	37.60	8.54	13.10	1.06	12.28**	19	.00	1.60	มาก

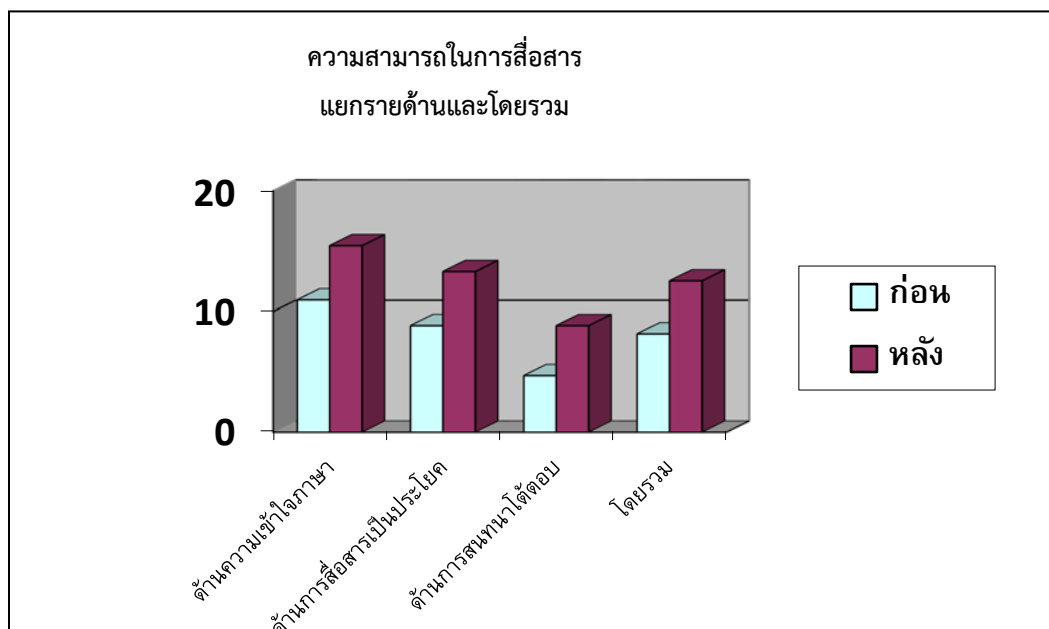
**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01

เมื่อพิจารณาขนาดส่งผลต่อการทดลองจากค่า Cohen's d พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีขนาดส่งผลต่อสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยรายด้านและโดยรวมในระดับมากเรียงตามลำดับดังนี้ ด้านการสื่อสารเป็นประโยชน์ ($d=1.82$) ด้านการสนทนาโต้ตอบ ($d=1.61$) ด้านความเข้าใจภาษา ($d=1.37$) และโดยรวม ($d=1.60$) แสดงว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งผลให้เด็กปฐมวัยมีความสามารถในการสื่อสารรายด้านทุกด้านและโดยรวมสูงขึ้นอย่างชัดเจน ทั้งนี้ผู้วิจัยได้จัดทำแผนภูมิคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการจัดกิจกรรม ดังแสดงในภาพประกอบ 2

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

ภาพที่ 2 แผนภูมิคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวมก่อนและหลังการจัดกิจกรรม

สรุปจากแผนภูมิเปรียบเทียบคะแนนเฉลี่ยรายด้านและโดยรวม ก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีคะแนนสูงขึ้นอย่างชัดเจน

สรุปผลการวิจัย

ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ พบว่า ความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีระดับความสามารถในการสื่อสารโดยรวมมีการเปลี่ยนแปลงสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ระดับคะแนนแบบทดสอบวัดความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีคะแนนความสามารถในการสื่อสารรวมเฉลี่ยเท่ากับ 8.16 และ 12.53 คะแนนความเข้าใจภาษาเฉลี่ย 10.95 และ 15.45 คะแนนด้านการสื่อสารเป็นประโยคเฉลี่ยเท่ากับ 8.85 และ 13.30 คะแนนด้านการสนทนาโต้ตอบเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และ 8.85

หลังการทดลองการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยมีการเปลี่ยนแปลง ดังนี้ คือ ก่อนการทดลองมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 8.16$) และหลังการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ ($\bar{X} = 12.53$) ซึ่งหลังการทดลองเด็กปฐมวัยมีคะแนนความสามารถในการสื่อสารสูงขึ้นเท่ากับ 4.36 ($\bar{D} = 4.36$) แสดงว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

อภิปรายผล

การวิจัยในครั้งนี้มีจุดมุ่งหมายเพื่อศึกษาระดับความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยและเปรียบเทียบความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยผลปรากฏว่าเด็กปฐมวัยที่ได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยพัฒนาการสื่อสารสูงขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ $P < .01$ ซึ่งสอดคล้องกับสมมติฐานของการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยให้สูงขึ้นได้ ทั้งนี้สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

1. พฤติกรรมความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีความสามารถด้านการสื่อสารโดยรวมสูงขึ้น เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นวิธีการฝึกให้เด็กได้รู้จักคิดหาคำตอบ เป็นการเรียนรู้จากของจริง บรรยากาศในการเรียนรู้ที่น่าสนใจ เด็กได้สนุกสนานกับการเรียนรู้ได้พูดคุยกับเพื่อน ครูเปิดโอกาสให้เด็กได้สนทนา ซักถาม เด็กได้ฝึกการสังเกต เมื่อเกิดการสงสัยก็ได้ซักถามและสนทนากับครูและเพื่อน เด็กกล้าพูด กล้าแสดงออกมากขึ้น สามารถที่จะเข้าใจภาษา สื่อสารเป็นประโยค และสนทนาโต้ตอบกับครูและเพื่อนได้จากการได้ไปเรียนรู้มา สอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2547) การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย (Children as a Researcher) เป็นการสอนที่ผสมผสานวิธีการสอน การเรียน การประเมินและการแนะแนวให้ควบคุมกลมกลืนเป็นกระบวนการเดียวกันในชั้นเรียน โดยให้ผู้เรียนมีความสำคัญ เป็นศูนย์กลางการเรียนรู้ ด้วยการให้ผู้เรียนเรียนรู้ด้วยวิธีการวิจัยซึ่งมีความหมายถึงการใช้ปัญญา ทำให้เกิดปัญญาซึ่งผู้เรียนจะได้เรียนรู้ในเรื่องที่ตนเองสนใจ ได้ลงมือศึกษาค้นคว้า แสวงหาความรู้ ความจริงตามความสนใจ อยากรู้ อยากเห็นและความถนัดของตน ในการเรียนรู้เด็กจะได้สร้างองค์ความรู้ พร้อมกับการแก้ปัญหาและค้นพบสิ่งใหม่ๆ ซึ่งมีการวางแผนล่วงหน้าว่าจะศึกษาค้นคว้าอย่างไร จากนั้นลงมือดำเนินการศึกษาค้นคว้า สังเกต จดจำ บันทึกข้อมูล สรุปความรู้ที่ได้ จัดทำผลงานความรู้และนำเสนอ รวมทั้งความรู้ที่ได้ไปสืบค้น และแสวงหาความรู้ต่อไป นับเป็นการเรียนรู้ที่เป็นไปอย่างธรรมชาติ มีกระบวนการค้นหาความรู้ด้วยตนเองแล้วเด็กสามารถนำเสนอโดยการสื่อสารเป็นประโยคและสนทนาโต้ตอบกับครูและเพื่อนๆ ได้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยมีขั้นตอนการจัดการเรียนรู้ ดังนี้ (สิริมา ภิญญอนันตพงษ์, 2547)

ขั้นที่ 1 ทบทวนความรู้และเลือกหัวข้อที่น่าสนใจ หมายถึง ในขั้นนี้ครูให้เด็กได้ทบทวนความรู้ เปิดโอกาสให้เด็กได้แสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม ให้เด็กมีส่วนร่วมในการสนทนาซักถาม เลือกหัวข้อเรื่อง โดยยึดความต้องการของเด็กเป็นสำคัญ เรื่องที่เด็กสนใจ ใกล้ตัวเด็ก ในการเลือกหัวข้อเรื่องการเรียนรู้ โดยครูเป็นผู้วางแผน และร่วมกันจัดกระบวนการเรียนรู้ให้เชื่อมโยง บูรณาการประสบการณ์ สาระการเรียนรู้ การจัดกิจกรรม และการตั้งจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ให้มีความสัมพันธ์กลมกลืนเพื่อให้เกิดการเรียนรู้ในเรื่องนั้นอย่างลึกซึ้ง เช่น ครูตั้งคำถามเกี่ยวกับสิ่งมีชีวิตภายในบริเวณโรงเรียน “เด็กๆมองดูรอบๆโรงเรียนเราซิว่าเด็กๆเห็นสิ่งมีชีวิตอะไรบ้าง” คำตอบของเด็กๆที่ได้มาคือ คน ต้นไม้ ผีเสื้อ แมลงปอ หอยทาก ผัก หมา แมว นก เป็นต้น หลังจากนั้นครูก็จึงใจให้เด็กสนทนาโต้ตอบเกี่ยวกับหัวเรื่อง ที่พูดออกมาและเลือกหัวข้อที่เด็กสนใจและอยากศึกษามากที่สุด คือเรื่องผีเสื้อ เด็กๆช่วยกันเลือกหัวข้อที่เด็กจะศึกษาว่า “ ผีเสื้อเรไร ” ในขั้นที่ 1 นี้เด็กๆได้เข้าใจในภาษาคือคำศัพท์เกี่ยวกับผีเสื้อชื่อเรื่องที่ตนเองสนใจ จากนั้นก็สื่อสารออกมาเป็นประโยคและสนทนาโต้ตอบ โดยการกล่าวแสดงความคิดเห็น สนทนา ซักถาม

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

3.2 ขั้นเด็กค้นคว้าวิจัยหาความรู้ หมายถึง ขั้นการจัดกิจกรรมให้เด็กเกิดกระบวนการเรียนรู้ ค้นพบด้วยตนเอง โดยมีกระบวนการดังนี้ ครูกำหนดแหล่งเรียนรู้ที่ใกล้ตัวเด็กทั้งในโรงเรียน รวมทั้งบริเวณวัดก่อนที่จะพาเด็กไปศึกษาครูต้องสำรวจแหล่งเรียนรู้ก่อนเพื่อเตรียมตัวจากนั้นพาเด็กศึกษาแหล่งเรียนรู้ ให้เด็กเลือกหัวข้อที่ต้องการศึกษาจากแหล่งเรียนรู้โดยเลือกหัวข้อที่จะศึกษาครูเป็นผู้กระตุ้นให้เด็กเลือกเรื่องที่จะศึกษาตามความสนใจของเด็กซึ่งสอดคล้องกับ นกนเรศ ธรรมบวร (2544, น.139) กล่าวถึงบทบาทครูในการจัดกิจกรรมด้านภาษา คือ ครูควรจัดสิ่งแวดล้อมที่หลากหลายเพื่อส่งเสริมพัฒนาการด้านการพูด การเขียน และเปิดโอกาสให้เด็กได้พูดคุยอภิปราย วาดรูป และเล่าเรื่องสิ่งต่างๆที่ตนสนใจ นอกจากนี้ กรมวิชาการ (2540, น.36-37) กล่าวถึงกิจกรรมที่ส่งเสริมพัฒนาการสื่อสารของเด็กปฐมวัยอีกข้อหนึ่งว่าการศึกษานอกสถานที่เป็นการจัดกิจกรรมที่ทำให้เด็กได้รับประสบการณ์ตรงอีกรูปแบบหนึ่งด้วยการพาเด็กไปทัศนศึกษาสื่อต่างๆรอบบริเวณโรงเรียน รอบบริเวณวัด หรือสถานที่นอกโรงเรียนเพื่อเพิ่มพูนประสบการณ์ให้แก่เด็ก ในขั้นนี้เด็กจะได้พูดคำศัพท์ต่างๆเข้าใจในภาษา เด็กเดินผ่านตรงไหนเห็นอะไรก็จะพูดสื่อสาร พูดคุย สนทนากัน เช่น มองเห็นแมลงที่บินอยู่ตามต้นไม้เด็กก็จะบอกว่าสัตว์อะไรเท่าที่เด็กรู้จักผีเสื้อ แมลงปอ ผีเสื้อ แมลงหวี่ และถ้าไม่รู้จักก็จะถาม “คุณครูครับสัตว์ชนิดนี้คืออะไรครับ” ครูก็จะบอกว่า ผีเสื้อ แมลงปอ ผีเสื้อ ฯลฯ ตามที่เด็กชี้และถาม จากนั้นให้เด็กได้พูดคุยซักถามกัน การศึกษาค้นคว้าความรู้จากหนังสือ เช่น หนังสือสารานุกรมเยาวชน หรือหนังสือที่เกี่ยวกับสัตว์ปีกและเกี่ยวกับเรื่องที่ศึกษาตามหัวข้อที่สนใจ เด็กสามารถเรียนรู้ได้ดีจากภาพในหนังสือเด็กๆได้พูดคุย ได้เรียนรู้เกี่ยวกับภาษา เรียนรู้เกี่ยวกับการสื่อสารเป็นภาษาและการสนทนาโต้ตอบพร้อมทั้งทำแผนที่ความคิด ให้เด็กศึกษาค้นคว้า ชัดเขียน จดบันทึกเรื่องที่เรียนรู้ สนทนา ซักถาม พูดคุยสื่อสาร จัดกิจกรรมให้เด็กศึกษาค้นคว้าหาความรู้ และให้เด็กสรุป จัดทำผลงานความรู้และให้เด็กนำเสนอสืบค้นและแสวงหาความรู้ใหม่

3.3 การประเมินผล หมายถึง ขั้นตอนที่ครูใช้วิธีการสังเกต การสัมภาษณ์ การพูดคุย การจดบันทึก เพื่อทำการประเมินพัฒนาการเด็กทักษะการเรียนรู้และผลงานของเด็กโดยใช้เทคนิคการประเมินที่หลากหลาย เพื่อประเมินความสามารถในการสื่อสาร ได้แก่ ความเข้าใจภาษา การสร้างประโยค การสนทนาโต้ตอบ ในแต่ละขั้นตอนเด็กนักวิจัยจะมีปฏิสัมพันธ์กับสิ่งแวดล้อม พัฒนาการสิ่งที่เด็กจะเรียนรู้ การแสดงออกอย่างเปิดเผย การสนทนา การค้นคว้า การแลกเปลี่ยนความคิดเห็น และเกิดการเรียนรู้การสื่อสารมีการสนทนาโต้ตอบขณะทำกิจกรรมโดยบูรณาการการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในกิจวัตรประจำวัน

2. เด็กปฐมวัยหลังได้รับการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย มีความสามารถในการสื่อสารรายด้านสูงขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ ศรียา นิยมธรรมและประภัสสร นิยมธรรม (2541, น.42-47) ที่กล่าวว่า องค์ประกอบที่มีอิทธิพลต่อพัฒนาการด้านภาษานั้นประกอบด้วย สุขภาพ ร่างกาย อารมณ์ จิตใจ สติปัญญาและการรับรู้สังคมและสิ่งแวดล้อม ตลอดจนการเรียนรู้แล้วแต่ส่งผลต่อพัฒนาการด้านภาษาของเด็กอย่างมาก

กล่าวได้ว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการจัดการเรียนการสอนที่สามารถพัฒนาความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัยได้ทุกขั้นตอน เนื่องจากการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเป็นการเปิดโอกาสให้เด็กได้ลงมือปฏิบัติและสร้างสรรค์ความรู้ด้วยตนเอง เด็กได้เกิดทักษะต่าง ๆ อันได้แก่ ทักษะการสังเกต การสื่อความหมาย ความคิดสร้างสรรค์ การแก้ปัญหา การมีมนุษยสัมพันธ์กับผู้อื่น ความมีระเบียบวินัย การเป็นผู้นำ และเกิดกระบวนการเรียนรู้อย่างเป็นขั้นตอน ซึ่งทักษะดังกล่าวที่เกิดขึ้นล้วนเกิดจากการที่เด็กได้ใช้ประสาทสัมผัสทั้ง

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

5 อย่างครบถ้วน ตา หู จมูก ปากและร่างกาย ดังนั้นเมื่อเด็กได้เกิดการเรียนรู้จากทางประสาทสัมผัสทั้ง 5 ทำให้เด็กเกิดการสื่อสารในการทำกิจกรรมที่สูงขึ้น ซึ่งเห็นได้จากการวิเคราะห์การเปลี่ยนแปลงที่แตกต่างของคะแนนความสามารถในการสื่อสารก่อนและหลังการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย จำแนกรายด้านเรียงตามลำดับจากที่มีพัฒนาการมากไปหาน้อย ดังนี้

2.1 ความสามารถด้านความเข้าใจภาษาก่อนทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 10.95 และหลังการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 15.45 พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กมีความสามารถด้านความเข้าใจภาษาสูงกว่าก่อนการทดลอง เช่นนี้เพราะการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กได้ไปเรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ จากสถานที่จริง และในระหว่างการเรียนรู้เด็กได้สนทนากับคุณครู ชักถามครูและเพื่อนจึงทำให้เด็กเข้าใจในภาษาเข้าใจคำศัพท์มากขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับ สิริมา ภิญญอนันตพงษ์ (2547) ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยในชั้นที่ 1 ชั้นทบทวนความรู้เลือกหัวข้อที่น่าสนใจ เด็กได้ใช้ภาษา เข้าใจในภาษา ในคำศัพท์ทุกครั้ง ในชั้นที่ 2 ชั้นเด็กค้นคว้าวิจัยในชั้นนี้เด็กมีการใช้ภาษาในการสื่อสาร เข้าใจภาษาคำศัพท์ตลอดทั้ง 4 วัน และชั้นที่ 3 การประเมินผล เด็กได้ใช้ภาษาในการสื่อสาร เข้าใจภาษามากขึ้นเกือบทุกวัน

2.2 ความสามารถในการสื่อสารเป็นประโยคก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.85 และหลังทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 13.30 พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัย เด็กได้ไปเรียนรู้ตามแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ระหว่างที่เรียนรู้ก็เกิดการสงสัย มีการซักถาม โดยซักถามเป็นประโยคบ้าง การที่เด็กได้ฝึกพูดบ่อยๆ ถามบ่อยๆ จึงทำให้เด็กสามารถสื่อสารเป็นประโยคได้ยาวขึ้น มีองค์ประกอบของประโยคครบได้แก่ ประธาน กริยา กรรม ซึ่งสอดคล้องกับ ธรรมชาติ (2535, น.37) กล่าวว่า เด็กเริ่มพัฒนาการทางจินตนาการและการมีเหตุผล จำเหตุการณ์ที่ผ่านมาได้ เด็กเรียนรู้เกี่ยวกับเวลา แต่ยังไม่เข้าใจคำว่าวันนี้ เมื่อวาน หรือพรุ่งนี้ สามารถเรียนรู้ข้อดีและสามารถบอกสีได้ถูกต้องหนึ่งหรือสองสี เด็กชอบเลข โดยการจำ อาจจะนับศูนย์ถึงสามหรือมากกว่าแต่หลังจากนั้นจะสับสนในด้านภาษา เด็กจะเรียนรู้คำศัพท์เพิ่มขึ้น ประโยคยาวขึ้น และรู้จักการเล่นคำ

2.3 ความสามารถด้านการสนทนาโต้ตอบ ก่อนการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 4.70 และหลังการทดลองค่าเฉลี่ยเท่ากับ 8.16 พบว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กมีความสามารถทางด้านการสนทนาโต้ตอบสูงกว่าก่อนการทดลองซึ่งเห็นได้ว่าการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเมื่อเด็กได้เรียนรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ ไม่ว่าจะเป็นรอบบริเวณโรงเรียน รอบบริเวณวัด ห้องสมุด โรงอาหาร ฯลฯ เมื่อเด็กได้เรียนรู้เสร็จก็สามารถนำสิ่งที่ตนเองได้ไปเรียนรู้ ไปสัมผัสสามารถนำมาเล่าหรือตอบคำถามครูและเพื่อนได้ การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยทั้ง 3 ขั้นตอน เด็กได้ฝึกการสนทนาโต้ตอบกับครูและเพื่อนได้จากการเล่าผลงานของตนเอง อธิบายผลงานของตนเอง ผลการวิจัยครั้งนี้ แสดงให้เห็นว่า การจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยสามารถส่งเสริมให้เด็กมีความสามารถด้านการสื่อสารโดยรวมและรายด้านของเด็กปฐมวัยสูงขึ้น

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. การจัดการการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยเด็กได้เรียนรู้ตามความสนใจของตนเองและค้นพบสิ่งต่างๆ ค้นคว้าด้วยตนเอง
2. การเรียนรู้นอกสถานที่ทำให้เด็กสนใจและสนุกกับการสังเกตจดจำสิ่งที่เรียนรู้ได้ดี

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6
The 6th STOU National Research Conference

3. ขั้นที่ 3 นำเสนอผลงานเด็กได้ฝึกการกล้าพูดกล้าแสดงออกมากขึ้น ฝึกการสื่อสารเล่าเรื่องราว

ข้อเสนอแนะในการนำไปใช้

4. ในการนำรูปแบบการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยไปใช้ควรมีการศึกษาและทำความเข้าใจในหลักการและขั้นตอนเพื่อความถูกต้องในการนำไปใช้

5. ในการจัดการเรียนรู้แบบเด็กนักวิจัยที่มีผลต่อความสามารถในการสื่อสารของเด็กปฐมวัย ครูควรกระตุ้นให้เด็กได้เล่าผลงานของตนเองเพื่อฝึกความสามารถในความเข้าใจภาษา ความสามารถในการสื่อสารเป็นประโยค และความสามารถในการสนทนาโต้ตอบ เพราะเด็กบางคนยังไม่กล้าแสดงออก และพยายามกระตุ้นให้เด็กแสดงความคิดเห็น

เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. (2542). *คู่มือหลักสูตรก่อนประถมศึกษา พุทธศักราช 2540 (อายุ3-6ปี)*. กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์คุรุสภา.
- _____. (2546). *หลักสูตรการศึกษาปฐมวัย พุทธศักราช 2546*. กรุงเทพฯ: กระทรวง ศึกษาธิการ
- กุลยา ตันติผลาชีวะ. (2542). *การเลี้ยงดูเด็กก่อนวัยเรียน 3-5 ขวบ*. กรุงเทพฯ: โชติสุขการพิมพ์.
- _____. (2545). *รูปแบบการเรียนการสอนปฐมวัยศึกษา*. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรสโปรดักส์.
- _____. (2547). *การจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: เอดิสัน เพรส โปรดักส์.
- จรรยา ทองถาวร. (2533). *มนุษย์สัมพันธ์*. กรุงเทพฯ: ทิพย์วิสุทธิ.
- จิตตินันท์ เดชะคุปต์. (2547-2548,กันยายน -กุมภาพันธ์). *การสื่อสารเพื่อพัฒนาเด็กและครอบครัว*. วารสารสำนักงาน ป.ป.ส. 20(ฉบับที่ 2): 40.
- ธีรณัฐ เขยกลิ่นเทศ. (2549). *ผลการจัดกิจกรรมแบบมีส่วนร่วมของผู้ปกครองต่อการพัฒนาความสามารถของเด็กปฐมวัย*. ปริญญาโท กศ.ม.(การศึกษาปฐมวัย). กรุงเทพฯ : บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ. ถ่ายเอกสาร.
- นงนตร ธรรมบวร. (2544). *การประเมินผลพัฒนาการเด็กปฐมวัย*. พิมพ์ครั้งที่ 3. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ประพตกิจ. (2539). *การพัฒนาเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: โอ.เอส.พรีนตติ้งเฮาส์.
- บันลือ พฤษวัน. (2536). *วรรณกรรมกับเด็ก*. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ: ไทยวัฒนาพานิช.
- บุญเชิด ภิญโญนนท์พงษ์. (2545). *ประมวลสาระชุดวิชาการพัฒนาเครื่องมือสำหรับการประเมินการศึกษา.(หน่วยที่ 3)*. กรุงเทพฯ: สาขาศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- เยาวพา เดชะคุปต์. (2542). *การจัดการศึกษาสำหรับเด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: แม็ค.
- ศรียา – ประภัสสร นิยมธรรม. (2541). *พัฒนาการทางภาษา*. กรุงเทพฯ: ภาควิชาการศึกษาพิเศษ. มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช. (2533). *เอกสารการสอนชุดภาษาเพื่อการสื่อสาร*. พิมพ์ครั้งที่ 6. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

การประชุมเสนอผลงานวิจัยระดับชาติ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ครั้งที่ 6

The 6th STOU National Research Conference

- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. (2546). *วิธีการเรียนรู้: คุณลักษณะที่คาดหวังในช่วงวัย*. กรุงเทพมหานคร. สำนักงานการพัฒนาการเรียนรู้และมาตรฐานการศึกษา.
- สิริมา ภิญโญนนตพงษ์. (2547). *รายงานวิจัย เรื่อง การพัฒนาโครงการเด็กกวีจ้อยและการประเมินเน้นเด็กเป็นสำคัญ(โครงการปีที่ 2)*. กรุงเทพฯ: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- _____. (2550). *การศึกษาปฐมวัย*. กรุงเทพฯ : มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนดุสิต.
- _____. (2556). *การวัดและการประเมินแนวใหม่: เด็กปฐมวัย*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ.
- สุรางค์ ไคว์ตระกูล. (2548). *จิตวิทยาการศึกษา*. พิมพ์ครั้งที่ 6. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่ง จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- हरषा नलललललल. (2535). *ปฐมวัยศึกษาหลักสูตรและแนวปฏิบัติ*. กรุงเทพฯ. โอเดียนสโตร์
- อรประพิน กิตติเวช; สุรรัตน์ บำรุงสุขและวิชาดี บุณยะประเสริฐสุข. (2549). *ภาษาไทยเพื่อการสื่อสาร*. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.